

2020 | Μάιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ & ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ (Παλιό σύστημα)

Γ' Γενικού Λυκείου
Γενικής Παιδείας

Παρασκευή 15 Μαΐου 2020 | Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΘΕΜΑΤΑ

ΚΕΙΜΕΝΟ

Οι κοινόι μας κίνδυνοι

Εξωριστά περιστατικά, διαφορετικής «ταυτότητας», μεγέθους, χαρακτήρα, προέλευσης και χρονικής στιγμής που αυτά εμφανίστηκαν, έχουν ένα «κοινό», που μοιάζει να παραβλέπουμε.

Κάποτε ήταν η ιστορία του Τσερνόμπιλ. Τα σύνορα που έφτιαξαν οι άνθρωποι στον πλανήτη, έχοντας την αίσθηση ότι οριοθετούν χώρο και ασφάλεια, αποδείχθηκαν ανίκανα να περιορίσουν επιπτώσεις από τη διαρροή ραδιενέργειας σε πολλές περιοχές. Σε κάποια άλλη στιγμή, ήταν η οικονομική κρίση, που έδειξε να ξεκινάει από τη μακρινή αμερικανική ήπειρο, για να σαρώσει κράτη και κοινωνίες χιλιάδες μίλια μακριά. Συρράξεις σε απομακρυσμένες περιοχές της Ανατολής ή της Αφρικής αλλά και η κλιματική κρίση δημιουργούν σήμερα ένα διογκούμενο τσουνάμι προσφυγιάς και μετανάστευσης, που πιέζει (και θα πιέζει ασφυκτικά) ολόκληρες ηπείρους. Είναι, **εσχάτως**, και ο κορωνοϊός, που αψηφά σύνορα και «τείχη».

Δεν μπορώ να **υποθέσω**, ούτε θα ήθελα να γνωρίζω, τι άλλο «πρέπει» να συμβεί, για να συνειδητοποιήσουμε – τώρα, ίσως πολύ περισσότερο από κάθε άλλη φορά στο παρελθόν – ότι όλοι, ανεξάρτητα από το σε ποιο σημείο της Γης ζούμε, είμαστε άμεσα συνδεδεμένοι μεταξύ μας, στενότατα αλληλοεξαρτώμενοι. Ότι κάθε μας πράξη, ακόμα και η παραμικρή στην καθημερινότητά μας, έχει άμεση επίπτωση – επίδραση: στη φύση, στο περιβάλλον, σε όλα τα έμβια όντα του πλανήτη.

2020 | Μάιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

Δεν έχουμε την «πολυτέλεια» να αδιαφορούμε, καθώς ό,τι κάνουμε επιστρέφει σ' εμάς τους ίδιους πλέον με ασύλληπτα ταχείς ρυθμούς. Η σπατάλη φυσικών υλών, η άνευ ορίων κατανάλωση, το κυνήγι του εύκολου και γρήγορου (είτε είναι φαγητό, είτε «διασκέδαση», είτε φήμη), μα και η αδιαφορία για τον συνάνθρωπο, δεν αργούν να αφήσουν το αποτύπωμά τους πάνω μας.

Και, φυσικά, δεν έχουμε την πολυτέλεια να κάνουμε ό,τι πειραματιζόμαστε, δήθεν για να δείξουμε μια κάποια δραστηριότητα, ακολουθώντας μεθόδους και επαναλαμβάνοντας πρακτικές που – όπως η ίδια η ζωή έχει (απο)δείξει – δεν αποτελούν παρά συνταγές απόλυτης αποτυχίας. Κανένα παλιό ή νέο σύνορο, κανένα «τείχος» – συρματόπλεγμα – πλωτό φράγμα, καμία μάσκα, καμία συγκυριακή «αποθήκη» με τρόφιμα ή φάρμακα και – φυσικά – καμία πράξη βίας δεν πρόκειται να μας προστατεύσει από μια καταστροφή που έχουμε συνδημιουργήσει είτε ενεργητικά είτε παθητικά, υποθέτοντας ότι τάχα δεν μας αφορά, αφού στην παρούσα στιγμή απλώς εξελίσσεται κάπου μακριά ή σε βάρος κάποιου άλλου.

Τα σημάδια δεν είναι καλά, όπου και να κοιτάξει κανείς. Συσσωρεύεται πολλή βία. Και την ίδια στιγμή χλευάζονται ή και στοχοποιούνται η ειρηνική συμπεριφορά, η θετική στάση και η δράση αλληλεγγύης. Δεν έχουμε, ωστόσο, άλλη επιλογή. Το μόνο που χρειάζεται, απλώς, είναι να θωρακίσουμε εαυτούς έναντι του χλευασμού και της στοχοποίησης.

Γιώργος Μπουρδάρας, εφημερίδα Καθημερινή, 29 / 02 / 2020

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

A. Να αποδώσετε περιληπτικά, σε 120 περίπου λέξεις, το περιεχόμενο του κειμένου.

[Μονάδες 25]

B1. Για καθεμιά από τις παρακάτω προτάσεις να γράψετε στο τετράδιό σας το αντίστοιχο γράμμα της πρότασης και δίπλα την ένδειξη **ΣΩΣΤΟ**, αν η πρόταση αποδίδει ορθά κάποια άποψη που διατυπώνεται από τον συγγραφέα στο κείμενο, ή την ένδειξη **ΛΑΘΟΣ**, αν η πρόταση δεν αποδίδει ορθά κάποια άποψη που διατυπώνεται από τον συγγραφέα του κειμένου.

2020 | Μάιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

- **α.** Τα σύνορα και τα τείχη που «υψώνονται» ανάμεσα στους λαούς αποτρέπουν την εξάπλωση των προβλημάτων που ταλανίζουν σήμερα την ανθρωπότητα.
- **β.** Οι άστοχες ενέργειες των ανθρώπων επηρεάζουν σήμερα μόνο τους ίδιους τους δράστες τους.
- **γ.** Η επανάληψη αποτυχημένων πρακτικών του παρελθόντος μπορεί να αποδώσει θετικά αποτελέσματα.
- **δ.** Η ειρηνική συμπεριφορά και η αλληλεγγύη θεωρούνται σήμερα από τους περισσότερους ανθρώπους ενδεδειγμένη στάση ζωής.
- **ε.** Θα μπορέσει ο σύγχρονος άνθρωπος να επιδείξει αλληλεγγύη, αν αγνοήσει την κακολογία που διατυπώνεται εις βάρος του.

[Μονάδες 10]

B2. *«Τα σημάδια δεν είναι καλά, όπου και να κοιτάξει κανείς. Συσσωρεύεται πολλή βία. Και την ίδια στιγμή χλευάζονται ή και στοχοποιούνται η ειρηνική συμπεριφορά, η θετική στάση και η δράση αλληλεγγύης»:* Να συνδέσετε τις παραπάνω περιόδους του κειμένου με υποτακτικούς συνδέσμους, ώστε να προκύψει μια μόνο περίοδος με αποδεκτό νόημα. Στη συνέχεια, να δηλώσετε ποια νοηματική σχέση δηλώνουν οι σύνδεσμοι που επιλέξατε να χρησιμοποιήσετε.

[Μονάδες 3]

B3. α) Για ποια θέση του προσπαθεί ο συγγραφέας να πείσει τον αναγνώστη στην τρίτη παράγραφο του κειμένου; Ποια μέσα χρησιμοποιεί στην δεύτερη παράγραφο του ίδιου κειμένου, για να καταστήσει πειστική τη θέση του αυτή, και πόσο αξιόπιστα σας φαίνονται τα μέσα αυτά;

[Μονάδες 6]

B3. β) Αν και στα άρθρα συνήθως το ύφος είναι απρόσωπο και αντικειμενικό, στο προς εξέταση κείμενο, που ανήκει στο κειμενικό είδος του άρθρου, ο συντάκτης προσεγγίζει το θέμα πιο υποκειμενικά. Να εντοπίσετε τρία στοιχεία (γλωσσικά / υφολογικά / περιεχομένου) που επιβεβαιώνουν την παραπάνω διαπίστωση, παραθέτοντας για καθένα από αυτά και ένα σχετικό απόσπασμα από το κείμενο.

[Μονάδες 3]

2020 | Μάιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

B4. α) Να εξηγήσετε τη λειτουργία της στίξης στα παρακάτω αποσπάσματα του κειμένου:

- που πιέζει (και θα πιέζει ασφυκτικά) ολόκληρες ηπείρους **ΤΗΝ ΠΑΡΕΝΘΕΣΗ**
- το κυνήγι του εύκολου και γρήγορου (είτε είναι φαγητό, είτε «διασκέδαση», είτε φήμη) **ΤΗΝ ΠΑΡΕΝΘΕΣΗ ΚΑΙ ΤΑ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ, ΟΧΙ ΤΟ ΚΟΜΜΑ**
- (απο)δείξει **ΤΗΝ ΠΑΡΕΝΘΕΣΗ**
- «τείχος» - συρματοπλεγμα - πλωτό φράγμα **ΤΑ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΑΥΛΑ**

[Μονάδες 10]

B4. β) Να γράψετε μία συνώνυμη λέξη για καθεμιά από τις υπογραμμισμένες λέξεις του κειμένου.

[Μονάδες 3]

Γ. Ο συγγραφέας στο κείμενο επισημαίνει ότι «η σπατάλη φυσικών υλών, η άνευ ορίων κατανάλωση [...] και η αδιαφορία για τον συνάνθρωπο δεν αργούν να αφήσουν το αποτύπωμά τους πάνω μας». Σε ένα δοκίμιο 500 – 600 λέξεων α) να εξηγήσετε, χρησιμοποιώντας επιχειρήματα και τεκμήρια, ποιο αποτύπωμα αφήνει καθένας από τους παράγοντες που αναφέρονται στο παραπάνω απόσπασμα στην ανθρωπότητα και β) με ποιους τρόπους η ατομική προσπάθεια και ευθύνη μπορεί να αποτελέσει τον αποδοτικότερο τρόπο αντιμετώπισης των προαναφερθέντων προβλημάτων. Στην αρχή του κειμένου σας να θέσετε έναν αντιπροσωπευτικό της ανάλυσής σας τίτλο.

[Μονάδες 40]